UNIWERSYTET GDAŃSKI
RPW/33105/.019_N
Data:2019-08-07

Jacek Szlachta

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Kolegium Ekonomiczno-Społeczne

Warszawa, 30 lipiec 2019r.

Recenzja rozprawy doktorskiej magister Karoliny Lipińskiej „Instytucjonalne uwarunkowania absorpcji funduszy strukturalnych na B+R przez małe i średnie przedsiębiorstwa na przykładzie województwa pomorskiego", napisanej pod kierunkiem dr hab. Krystyny Gawlikowskiej-Hueckel w dziedzinie nauki ekonomiczne w dyscyplinie ekonomia, Uniwersytet Gdański Wydział Ekonomiczny, Sopot 2019

Przekazana do recenzji rozprawa doktorska pani magister Karoliny Lipińskiej liczy w sumie 270 stron podstawowego tekstu plus bibliografię oraz spis map, tabel, schematów, wykresów, a także streszczenie po angielsku. Rozprawa poza wstępem i podsumowaniem składa się z pięciu rozdziałów merytorycznych zatytułowanych: 1. Instytucjonalizm jako podstawa nowej ekonomii instytucjonalnej, 2. Terytorialny wymiar wzrostu i rozwoju regionu, 3. Wdrażanie funduszy strukturalnych w wybranych regionach Unii Europejskiej, 4. Absorpcja funduszy strukturalnych przez MŚP na innowacje w województwie pomorskim oraz 5. Rekomendacje dla polityki regionalnej, ukierunkowanej na rozwój innowacji w oparciu o wsparcie dla MŚP. Na podstawie lektury tekstu tej rozprawy doktorskiej można sformułować następujące wnioski:

1. Układ pracy jest poprawny merytorycznie oraz spójny wewnętrznie, chociaż umieszczenie wstępu przed spisem treści może budzić wątpliwości, bowiem oznacza to, że czytelnik tej rozprawy dopiero na stronie 10 znajduje spis treści. Drobną usterką jest numerowanie w spisie treści tych uzupełniających elementów rozprawy (7-12), podczas gdy w tekście samej pracy występują, jako nienumerowane tytuły. Tytuły nie powinny kończyć się kropką.

2. Wybór tematu rozprawy należy uznać za trafny. W Polsce po akcesji do UE w roku 2004 Europejskie fundusze strukturalne i Fundusz Spójności (EFSI) Unii Europejskiej koncentrują około 60-70% wartości inwestycji publicznych. Zdecentralizowany model wdrażania środków EFSI przyjęty w Polsce oznacza, że fundusze strukturalne są podstawą polityki regionalnej, uprawianej zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. Ewolucja europejskiej polityki spójności jest przedmiotem wielu studiów naukowych, bowiem fundusze strukturalne ilustrują, w jaki sposób za pomocą relatywnie niewielkich środków można wspierać rozwój społeczno-gospodarczy obszarów słabych o niskim poziomie rozwoju oraz skutecznie wdrażać istotne zmiany strukturalne. Doświadczenia trzech dekad interwencji europejskiej polityki spójności to stopniowe przesuwanie pola interwencji z działań o charakterze cywilizacyjnym i socjalnym w kierunku wzmacniania aktywności służących budowaniu potencjałów konkurencyjnych regionów Unii Europejskiej. Ze

względu na wrażliwość starych państw członkowskich UE na zasady dopuszczalności pomocy publicznej wsparcie dla sektora przedsiębiorstw skoncentrowane jest na małych i średnich przedsiębiorstwach. W nowych krajach członkowskich UE takich jak Polska stanowią one istotną część gospodarek narodowych i regionalnych.

3. Reforma samorządowa, wprowadzona w Polsce dwuetapowo, w latach 1991 i 1999, ukształtowała upodmiotowione jednostki samorządu terytorialnego na poziomie lokalnym i regionalnym, dysponujące własnymi budżetami oraz zarządzane przez wybieralne ciała przedstawicielskie. Około 40% środków EFSI jest zarządzane na poziomie wojewódzkim. Globalizacja, otwarcie Polski na świat oraz integracja europejska spowodowały niezbędność aktywności związanej z kształtowaniem polityki intraregionalnej. Okazało się, że regiony i największe miasta konkurują nie tylko z najbliższym otoczeniem, ale także w układzie krajowym i międzynarodowym (kontynentalnym i globalnym). Po akcesji Polski do UE w roku 2004 istotnym elementem aktywności samorządów wojewódzkich stała się polityka regionalna uprawiana przede wszystkim w oparciu o fundusze strukturalne uruchamiane w ramach europejskiej polityki spójności. Początkowo w latach 2004-2006 był to Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego zawierający 16 komponentów wojewódzkich. W kolejnych wieloletnich perspektywach finansowych UE były to dedykowane województwom Regionalne Programy Operacyjne. Dwa takie programy dla lat 2007-2013 i 2014-2020 były zarządzane także przez samorząd województwa pomorskiego.

4. Głównym celem rozprawy doktorskiej magister Karoliny Lipińskiej była próba odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu system zarządzania funduszami strukturalnymi determinuje absorpcję funduszy strukturalnych przez MSP, przeznaczonych na działania innowacyjne? (strona 5). Aby odpowiedzieć na to pytanie Autorka sformułowała pięć pytań pomocniczych: 1. Jaką rolę w skutecznej absorpcji środków przez MSP odgrywa system wspierania przedsiębiorczości w rozumieniu działań podejmowanych przez regiony na rzecz rozwoju ekosystemu innowacji? 2. Czy pozyskiwanie środków przez MSP na B+R ma związek z wdrażaniem regionalnych strategii innowacji oraz procesem przedsiębiorczego odkrywania? 3. Czy istnieją pewne uniwersalne czynniki sukcesu, które są w stanie zdeterminować skuteczną absorpcję środków przez MSP na innowacje? 4. Czy w perspektywie kilkudziesięciu lat funkcjonowania polityki strukturalnej UE stworzona została nowa wartość w zakresie rozwoju instytucjonalnego determinującą przejście na innowacyjną ścieżkę rozwoju? 5. Czy w konsekwencji tych działań zmieniła się (ewoluowała) perspektywa wsparcia strukturalnego przez regiony w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności? W dalszej części wstępu sfomułowano następującą hipotezę główną „warunkiem niezbędnym skutecznej absorpcji funduszy strukturalnych przez sektor MSP przeznaczonych na B+R są odpowiednio rozwinięte struktury instytucji formalnych i nieformalnych, co przejawia się w ich otwartości na zmiany, kreatywności i skłonności do ryzyka towarzyszącego wdrażaniu innowacji (strona 6). Sformułowano także trzy hipotezy pomocnicze: 1. Sprawny system zarządzania funduszami strukturalnymi jest warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym skutecznej absorpcji funduszy unijnych na

B+R przez MSP; 2. Sposób prowadzonej przez władze regionalne strategii w zakresie innowacji może w znaczącym stopniu przyczynić się do zmian instytucji formalnych i nieformalnych, co wpłynie na optymalizację działań przedsiębiorstw w sferze absorpcji środków przeznaczanych na B+R; 3. Korzystanie z pomocy strukturalnej przez regiony Unii Europejskiej tworzy wartość dodaną w sferze instytucji formalnych i nieformalnych, wynikającą ze zmiany podejścia do wsparcia sektora MSP, co w konsekwencji ma pozytywny wpływ na tworzenie się postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych. Generalnie uważam te pytania i hipotezy za trafne, chociaż spodziewałbym się bardziej rozwiniętego wyjaśnienia relacji pomiędzy tymi dwoma zbiorami (cele i hipotezy). Ułożenie celu głównego, celów szczegółowych i hipotezy głównej oraz trzech hipotez szczegółowych zostało zaproponowane niesprzecznie z propozycjami klasyków formatowania problemów naukowych na poziomie rozpraw doktorskich (Kuciński, Apanowicz, Burnewicz), chociaż autorzy ci nie zostali przez panią magister Karolinę Lipińską zacytowani. Można stwierdzić, że cel ogólny, pytania pomocnicze, hipoteza główna i hipotezy pomocnicze dotyczą istotnych problemów naukowych.

5. W tego typu pracy istotne znaczenie ma poprawne zdefiniowanie odniesienia (benchmarkingu) dla badanego obszaru. Pani magister Karolina Lipińska jako odniesienie dla badania dotyczącego województwa pomorskiego wybrała trzy obszary typu NUTS 2: Pogranicze, Śródlądzie i Zachód, po reformie terytorialnej z 2014 roku Północny i Zachodni (Irlandia), Zachodnią Walię i Doliny (Zjednoczone Królestwo) oraz Estremadurę (Hiszpania). Są to obszary o niskim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, zlokalizowane na obszarze starej Unii Europejskiej, czyli będące przedmiotem wysokiej aktywności europejskiej polityki spójności od początku lat 90-tych ubiegłego wieku. Typowe dla tego typu prac jest odnoszenie analiz do innych województw Polski. Konwencja przyjęta przez Autorkę w rozprawie zasługuje na pozytywny komentarz, bowiem zasadniczo poszerza możliwości wnioskowania, sytuując działania podejmowane w województwie pomorskim w szerszym kontekście europejskim.

6. Wybór obiektu badawczego przez Panią magister Karolinę Lipińską należy uznać za trafny. W układzie UE województwo pomorskie stanowi obszar typu NUTS 2 o niskim poziomie rozwoju, mierzonym produktem krajowym brutto na mieszkańca według parytetu siły nabywczej. Siła województwa pomorskiego wynika przede wszystkim z potencjału aglomeracji miejskiej Gdańska, Gdyni i Sopotu (Trójmiasto) oraz powiązanych z tymi miastami obszarów funkcjonalnych. Dlatego województwo pomorskie dość skutecznie absorbowało środki strukturalne UE przeznaczone na wzmacnianie potencjału B+R. Wysoka jakość programowania strategicznego województwa pomorskiego oznaczała wysoki poziom innowacyjności i kreatywności polityki intraregionalnej.

7. Horyzont czasowy tej analizy nie został określony w tytule pracy. Wynika to prawdopodobnie z pewnej eklektyczności czasowej badań prowadzonych przez panią magister Karolinę Lipińską. W przypadku trzech regionów UE będących odniesieniem dla

interwencji strukturalnej UE w województwie pomorskim były one beneficjentami najbardziej szczodrego wsparcia ze środków EFSI już w dekadzie lat 90-tych ubiegłego wieku. Województwo pomorskie stało się beneficjentem europejskiej polityki spójności po akcesji Polski do UE, czyli od roku 2004. Unia Europejska programuje swoje polityki i budżet w wieloletnim horyzoncie czasowym, aktualnie wdrażana jest Wieloletnia Perspektywa Finansowa (MFF) na lata 2014-2020. Dlatego doświadczenia trzech regionów będących benchmarkiem dotyczą czasami nawet pięciu okresów programowania, natomiast praktyka województwa pomorskiego ogranicza się do środków przedakcesyjnych (znacznie mniejsza skala i specyficzna logika), jednego niepełnego okresu obejmującego trzy lata - 2004-2006 oraz dwu kolejnych okresów siedmioletnich: 2007-2013 i 2014-2020. W maju 2018 roku Komisja Europejska przedstawiła wstępne propozycje legislacyjne i budżetowe na lata 2021-2027, co stało się tłem dla rozważań Autorki dotyczących przyszłości obejmującej lata 2021-2027.

8. Tematyka wybrana przez Autorkę jest bardzo modna, stąd bogaty dorobek naukowy, dostępny zarówno w polskiej jak też w anglosaskiej literaturze przedmiotu. Prawdopodobnie empiryczne i praktyczne znaczenie takich badań było przyczyną ich popularności. Pani magister Karolina Lipińska bardzo umiejętnie porusza się w tych źródłach międzynarodowych, dotyczy to także opracowań najświeższych, co zasługuje na pozytywne podkreślenie.

9. Rozdział pierwszy zawiera szeroko zdefiniowane podstawy teoretyczne tej rozprawy. Pani magister Karolina Lipińska uwzględniła między innymi następujące kwestie: genezę podejścia instytucjonalnego, rolę instytucji w sprawnym funkcjonowaniu gospodarki oraz zastosowanie podejścia instytucjonalnego w praktyce. Przyjęcie jako podstawy teoretycznej tej rozprawy nowej ekonomii instytucjonalnej należy uznać za trafne. Według wielu ocen patologie obniżające efekty wdrażania funduszy strukturalnych w nowych krajach członkowskich, w tym w Polsce, wynikają z niskiej jakości instytucji, zarówno na poziomie krajowym, jak też regionalnym. Autorka bardzo sprawnie porusza się w anglosaskiej literaturze przedmiotu. Jeśli chodzi o literaturę polską to bardzo pozytywnie oceniam bazowanie Autorki na dorobku najbardziej kreatywnych autorów krajowych (przede wszystkim Fiedor, Gorynia, Lissowska). W końcówce tego rozdziału jest niezły łącznik do kolejnych części rozprawy. Wątkiem teoretycznym jakiego mi zdecydowanie brakuje w tym lub kolejnym rozdziale rozprawy to wykorzystanie dorobku Taleba i innych autorów wprowadzających istotne dla obszaru rozważań naukowych magister Karoliny Lipińskiej kategorie analityczne dzikich kart (wild cards) oraz czarnych łabędzi (black swans).

10. W rozdziale drugim zostały opisane terytorialne aspekty polityk publicznych. Zostały uwzględnione: nurt nowej geografii ekonomicznej, polityka oparta na zasadzie zintegrowanego podejścia terytorialnego, a także ekonomia i przestrzeń dotycząca sieci i

przepływów. Generalnie ekonomia głównego nurtu była dotychczas aprzestrzenna, co prowadziło do niedoceniania znaczenia pokonywania barier o charakterze terytorialnym, kształtowania i wykorzystania potencjałów terytorialnych, a także stymulowania przepływów i sieciowania. Bardzo wysoko oceniam rozważania pani magister Karoliny Lipińskiej zawarte w tym rozdziale, które stanowią istotną naukową wartość dodaną prowadzonych przez nią analiz. Odniesienia zarówno do literatury anglosaskiej jak też polskiej zawarte w tym rozdziale zostały bardzo trafnie dobrane, dokumentując wysoką kulturę naukową doktorantki.

11. Rozdział trzeci ma charakter empiryczny i zawiera analizę wdrażania funduszy strukturalnych w trzech wymienionych wcześniej regionach w państwach członkowskich UE. Rozdział ten jest zdecydowanie najdłuższy w całej recenzowanej rozprawie. Tego typu analizy są wyjątkowym wyzwaniem dla niedoświadczonych badaczy. Mamy bowiem do czynienia z różnymi lokalnymi językami (w tym przypadku angielskim i hiszpańskim), różnymi kulturami administracyjnymi w krajach członkowskich UE. Wyzwaniem jest określenie formatu analizy dla każdego z obiektów będących odniesieniem. Jest wiele porażek, ale bardzo niewiele udanych przypadków takich analiz, do jednej z nich (A. Kowalski) Autorka dotarła. W kategoriach akademickich efekty można ocenić jako dostateczne. Zostało to przedstawione przez magister Karolinę Lipińską na tle różnych modeli wdrażania funduszy strukturalnych. Pierwsza część tego rozdziału zawiera bardzo wartościowe zestawienie przesłanek efektywnej i sprawnej absorpcji środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strony 78-93 zasadniczo nie dotyczą konkretnego zestawu obszarów będących benchmarkiem dla Pomorza. Kolejny segment na stronach 94-107 też zasadniczo nie wiąże się z sytuacją wymienionych trzech regionów starej UE. Pozytywnie oceniam bazowanie na dorobku EPRC, a personalnie J. Bachtlera. Dopiero w kolejnej części tego rozdziału magister Karolina Lipińska przedstawiła doświadczenia tych trzech obszarów typu NUTS 2. Widać, że tekst ten był przetłumaczony (przytoczony) na podstawie oryginalnych dokumentów planistycznych pochodzących z tych trzech krajów i regionów. Dlatego takie same dokumenty występują w tekście pod różnymi nazwami. Bardzo wiele usterek edytorskich utrudnia percepcję tego rozdziału przez czytelnika. Powinno być Szósty Raport Kohezyjny lub Szósty Raport na temat Spójności. Lepiej jest pisać środowisko przyrodnicze, a nie środowisko naturalne. Raczej rejestrowana jest w ostatniej dekadzie tendencja do centralizacji, a nie regionalizacji kompetencji (strona 103). Proponuję nie wprowadzać kolejnego terminu (Wspólnotowe Ramy Wsparcia - strona 109), Powinno być The Economic and Social Research Institute (strona 112). Wymienione na końcu tej strony sektory (gałęzie) gospodarki nie są poprawne. Powinno być 94 osoby na kilometr kwadratowy (s. 113). Rozważania prezentowane na stronie 116 dotyczą już omawianego na poprzedniej stronie okresu programowania. Kwota wymieniona na stronie 120 (124 mld EURO) jest surrealistyczna. Mam wątpliwości wobec wprowadzania terminów typu „zrównoważonego środowiska (strona 125). Na przełomie XIX i XX wieku nie dokonał się w Wielkiej Brytanii PROCES DECENTRALIZACJI, kto to wymyślił? (strona 130). To nie tylko „utrzymujące się nadal poniżej średniej unijnej wskaźniki rozwoju" (strona 137). Po co kolejny sposób tłumaczenia tego samego terminu (ramy odniesienia

Wspólnoty - strona 148). Okres 1994-1099? (strona 151). Proponuję unikanie terminów typu „niski stopień zatrudnienia" (strona 153). Kolejny sposób tłumaczenia terminu angielskojęzycznego jest niepoprawny w przypadku phasing out (strona 156). Prawdopodobnie bez szkody dla wnioskowania pewne fragmenty analizy mogłyby zostać przesunięte do aneksu. Rozdział ten wyróżnia się bardzo negatywnie niską jakością zredagowania tekstu.

12. W rozdziale czwartym tej rozprawy zostały przedstawione doświadczenia województwa pomorskiego związane z korzystaniem z funduszy strukturalnych UE. W rozdziale tym scharakteryzowano między innymi: sytuację gospodarczą województwa pomorskiego z uwzględnieniem sfery badawczo-rozwojowej; system wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce oraz w województwie pomorskim; proces przedsiębiorczego odkrywania jako element Regionalnej Strategii Innowacji; a także wykorzystanie funduszy na rozwój innowacji przez MSP w województwie pomorskim. Tekst ten budzi mieszane uczucia czytelnika. Pierwsza część tego rozdziału zawiera publicystyczne omówienie interwencji UE w Polsce i województwie pomorskim. Kwestie te były nie tylko omawiane wielokrotnie w literaturze, ale badane przy użyciu bardziej lub mniej wyrafinowanych technik badawczych. Zamieszczenie takich rozważań w aneksie też byłoby chyba wątpliwe. Za to druga część tego rozdziału jest olśniewająca pozytywnie dla czytelnika. Województwo pomorskie jest słusznie uważane za obszar o wyjątkowo wysokiej jakości w zakresie konceptualizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania inteligentnych specjalizacji. To wartościowe doświadczenie województwa pomorskiego nie zostało jak dotąd opisane z większą precyzją w literaturze naukowej, pod tytułem najlepsze praktyki. Wartościowa jest także analiza Autorki dotycząca wykorzystania funduszy na innowacje w sektorze MSP w województwie pomorskim. W sumie rozdział ten jest eklektyczny, zawierający zbyt dużo wątków, ale punkt 3 jest decydujący dla pozytywnej oceny tego segmentu rozprawy doktorskiej. W punkcie czwartym tego rozdziału został uwzględniony bardzo istotny element kształtowania polityki regionalnej w województwie pomorskim, jakim jest ograniczanie dualizacji procesów rozwojowych województwa, składającego się Trójmiasta i jego strefy funkcjonalnej oraz znacznie słabszego interioru. Wymaga to aktywności samorządu województwa w zakresie rozprzestrzeniania procesów rozwojowych w skali całego województwa pomorskiego.

13. Rozdział piąty zawiera rekomendacje dla polityki regionalnej województwa pomorskiego, ukierunkowanej na rozwój innowacji w oparciu o wsparcie dla MSP. Analiza została rozwarstwiona na: wnioski dla województwa pomorskiego wynikające z doświadczeń krajów i regionów Unii Europejskiej; podsumowanie dotychczasowych działań ukierunkowanych na wzrost innowacyjności pomorskich firm, z wykorzystaniem procesu przedsiębiorczego odkrywania oraz rekomendacje dla województwa pomorskiego na nowy okres programowania po 2020 roku w zakresie narzędzi wsparcia innowacyjności MSP. Ten rozdział rozprawy stanowi kolejny wartościowy element recenzowanej rozprawy dzięki trafności wniosków i rekomendacji proponowanych przez panią magister Karolinę Lipińską.

14. Segment tej pracy doktorskiej zatytułowany Podsumowanie liczy zaledwie 6 stron. Jednak jest to tekst istotny ze względu na pośrednie odniesienie się Autorki do sformułowanych już wcześniej we wstępnej części pytań i hipotez naukowych tej pracy. Wprawdzie bezpośrednie odnoszenie się do sformułowanych na początku pracy hipotez i pytań jest niewątpliwie lepszą konwencją, ale warto zauważyć, że bardzo cenne są zestawione w tej części syntetyczne wnioski o charakterze programowym wynikające z przeprowadzonego badania naukowego.

15. Praca fragmentami została dość starannie zredagowana, jednak jej objętość sprawia, że zdarzają się usterki edytorskie. Zarejestrowałem je między innymi na stronach: 18, 33, 46, 50, 63 (2913), 65 (stosowanych i zastosowania), 66, 68, 69, 71, 94, 95, 96 (brak brak), 115, 117, 126, 130, 131, 139, 148, 151, 154, 160, 167, 168, 174, 175, 177, 181, 184, 188 (pod katem), 239, 251 i jeszcze innych. Dzięki umiejętności posługiwania się przez panią magister Karolinę Lipińską literackim językiem polskim praca nie sprawia czytelnikowi bólu przedzierania się przez tekst. Proste, ale bardzo czytelne mapy, tabele, wykresy i schematy ułatwiają percepcję tez i wywodów recenzowanej rozprawy. Rażą kropki stawiane na końcu wszystkich tytułów. Bardzo rzadko, ale jednak występuje w rozprawie usterka polegająca na pisaniu o zakończonym badaniu naukowym w czasie przyszłym (przykładem jest strona 95). W sumie w wielu zapisach widać pośpiech w domykaniu tekstu rozprawy doktorskiej.

16. Generalnie Autorka poprawnie posługuje się terminologią właściwą naukom ekonomicznym. Przypisy w tekście oraz bibliografia dokumentują bardzo dobrą znajomość literatury przedmiotu, zarówno anglojęzycznej, jak też polskiej ze strony pani magister Karoliny Lipińskiej. Także odniesienia internetowe są istotnym źródłem dla dokumentowania tła merytorycznego rozprawy. Autorka dość trafnie identyfikuje wiodących autorów, ale zdarzają się drobne potknięcia polegające na cytowaniu polskich autorów o wtórnym dorobku, których wkład do teorii naukowej jest wątpliwy, bowiem cytowane prace mają charakter skryptów dydaktycznych. Pozytywnym przykładem są odniesienia pani magister Karoliny Lipińskiej do dorobku teoretycznego takich autorów jak: Fiedor, Gorynia oraz Lissowska. W kilku nazwiskach są błędy zarówno w przypisach jak też w bibliografii (Mackiewicz, Noworól, Wilkin), w dwu innych pozycjach bibliografii występują także drobne usterki. Także odniesienia do dokumentów programowych europejskich, polskich i regionalnych odpowiadają poziomowi pracy doktorskiej. W przypadku podawania wielkości finansowych za każdym razem powinna być określona informacja, w jakich cenach zostało to zestawione. Najważniejsze terminy angielskojęzyczne zostały przez magister Karolinę Lipińską poprawnie przetłumaczone na język polski, drobne wyjątki to terminy podane jedynie po angielsku: *proof-of-concept, venture capital* oraz przytoczone już nieścisłości z rozdziału trzeciego. Tradycyjnie stosowany termin to Raport Kohezyjny, albo Raport na temat Spójności (s. 99). Brak słowniczka przy takiej ogólnej obszerności pracy jest niekorzystny dla percepcji tez tej rozprawy. Czasami występują w przypadkowych miejscach rozprawy niepotrzebne

elementy, które są kompleksowo podejmowane w innym miejscu pracy, a przykładem jest ostatni akapit na stronie 176.

17. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzam, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska pani magister Karoliny Lipińskiej spełnia warunki sformułowane w artykule 13 Ustawy. Dokumentuje to między innymi moja ocena merytoryczna uwzględniająca: trafność podjętej problematyki badawczej i jej oryginalność, uzyskane rezultaty i ich znaczenie dla nauki i praktyki oraz poprawność formalno-językową, stylistyczną i interpunkcyjną. Kolejnym elementem jest przeprowadzona w recenzji ocena metodologiczna pracy uwzględniająca: dobór literatury, umiejętność wykorzystania źródeł; poprawność formułowania problemów i hipotez badawczych (założeń badawczych); trafność doboru metod i narządzi badawczych, umiejętność ich zastosowania, a także prawidłowość układu pracy i struktury podziału treści. We wszystkich tych elementach rozprawa pani magister Karoliny Lipińskiej spełnia warunki brzegowe. Autorka wykazała się doskonałą wiedzę teoretyczną na temat rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym, samodzielnie przeprowadzając stosowny wywód naukowy. Praca zawiera także niezbędne wartości dodane dokumentujące stosowną dojrzałość naukową magister Karoliny Lipińskiej. Na pozytywny komentarz zasługują empiryczne wartości rozprawy pani magister Karoliny Lipińskiej.

* * *

Pomimo różnych usterek rozprawy doktorskiej pani magister Karoliny Lipińskiej, które zostały opisane w tej recenzji, moja ogólna ocena efektu końcowego jest jednoznacznie pozytywna. Na podstawie lektury treści rozprawy stwierdzam także, że trafna jest alokacja rozprawy doktorskiej do dziedziny nauk ekonomicznych w ramach dyscypliny ekonomia. W związku z pozytywną oceną przedłożonej rozprawy wnioskuję o dopuszczenie Pani magister Karoliny Lipińskiej do publicznej obrony na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego pracy doktorskiej „Instytucjonalne uwarunkowania absorpcji funduszy strukturalnych na B+R przez małe i średnie przedsiębiorstwa na przykładzie województwa pomorskiego".

J. Sołachta